

MINNESANTECKNINGAR

Naturvårdsgruppen

Tid: 2014-02-05 kl. 17.30–19.55

Plats: Tripp, Juneporten

Närvarande: Marianne Rydén, Botaniska Sällskapet
Hans Holmberg, Svenska Turistföreningen
Thor Ahlstrand, Rocksjögruppen/Gränna skogsgrupp
Lennart Öhman, SNF Bankeryd/Friluftsfrämjandet
Bengt Ohlsson, Naturskyddsföreningen, Huskvarna-Gränna
Fredrik Litsgård, Jönköpings Fågelklubb
Kerstin Pihlkvist, Naturskyddsföreningen, Bankeryd

Anders Strandh, Tekniska kontoret
Dag Fredriksson, Stadsbyggnadskontoret (ordförande)
Marie Andersson, Miljökontoret
Emma Hult, Fritid Jönköping
Per König, Stadsbyggnadskontoret (sekreterare)

1. Fastställande av dagordning

Dagordningen godkändes med följande ändringar och tillägg till punkten "Övrigt":

- Hans Holmberg (HH) ville lägga till två övriga frågor:
 - Eken i Kohult behöver stöttning
 - Oxelallé från Bottnaryd till Store Nackebo gård i fara
- Thor Ahlstrand (TA) ville lägga till ärende:
 - Vassröjning i Rocksjön
- Bengt Ohlsson (BO) hade tidigare i veckan inkommit med ett brev med frågor att ta upp. Mötet går igenom den.

2. Föregående protokoll

Inga kommentarer framfördes om föregående mötesprotokoll.

3. Värdefulla vatten i NYÖP (ny översiktsplan) (Marie Andersson)

Marie Andersson (MA) presenterade hur den nya översiktsplanen NYÖP kommer att se ut med avseende på värdefulla vatten. Den ersätter den gamla från 2002. Översiktsplanens syfte är att ge vägledning för mark- och vattenanvändning i kommunen, dock utan att vara juridiskt bindande. Den görs i digitalt format för att lättare gå att förnya och även lättare ges spridning till allmänheten. Den är indelad i olika teman och MA presenterade hennes område, frågan om naturvatten, värdefulla vatten. Den belystes med exempel i en powerpointpresentation (medföljer protokollet). Kortfattat kan dock sägas att EUs vattendirektiv ställer miljö kvalitetsnormer på naturvatten som ska vara uppnådda till 2015. Ett antal värdefulla vattendrag har pekats ut i en rapport av Länsstyrelsen och från Naturvårdsprogrammet har ytterligare ett antal tillförts. Totalt finns 106 vattendrag i planen, klassade som 1-4 i enlighet med

klassningen i Naturvårdsprogrammet, vilket tolkas enligt följande: 1 (vatten av nationellt intresse – högsta naturvärde), 2 (regionalt intresse - mycket högt naturvärde), 3 (lokalt intresse - högt naturvärde) eller 4 (kvalitet "utöver det vanliga" eller oinventerade vatten - naturvärde). Hon beskrev vilka hot mot god naturvattenkvalitet som fanns: Det var främst miljögifter (inklusive kvicksilver) i 70 fall, kontinuitetsförändringar i 35 fall, morfologiska förändringar (30), försurning (20), övergödning (18) flödesförändringar (12), miljögifter (exklusive kvicksilver) (8) samt främmande arter (8).

Från en karta över kommunen kan man i höger kant välja översiktsplan eller underlag och genom att klicka på objekten få information i olika detaljnivåer. Översiktsplan betyder att det i denna del är beslut som tas av kommunfullmäktige i sista ledet medan underlag inte är något som beslutas om. I en list i underkant nås alla delområden av översiktsplanen och här skrivs övergripande **definitioner, riktlinjer, motivering** samt **konsekvenser** av översiktplanen samt för respektive tema. Planen kommer att läggas ut på kommunens hemsida i remissversion samt när den är klar. För den som är nyfiken kan rekommenderas Malmös nya översiktsplan som är gjord på ett liknande sätt.

4. Aktuella naturvårdsärenden (Dag Fredriksson)

- Dag Fredriksson (DF) presenterade den nya boken "Naturpärlor i Jönköpings kommun" som kom ut strax innan ju. Boken har rönt ett mycket stort intresse och av första upplagans 7000 exemplar är redan hälften sålda. Den finns till salu bland annat på turistbyråerna samt bokhandlar för femtio kronor, naturvårdsföreningar kan köpa lådor med 30 ex för 20 kronor/stycket att säljas för ordinarie pris i föreningen eller vid arrangemang. DF uppmanade mötesdeltagarna att rapportera fel i boken. Några sak- och tryckfel hade redan identifierats.
- Frågan om en fotbollsarena i Stadsparken återknyts till. Möten har hållits och refererats i medierna senaste tiden. En skillnad mot nuläget är att man vill att arenan läggs vinkelrät mot nuvarande riktning. Förändringarna kräver troligen en ny detaljplan och DF redovisade detaljplaneprocessen fram till ett eventuellt bygglov. En utredning om Stadsparkens framtid kommer dock att göras. Gruppen menar att det kommer att innebära ingrepp, mycket störningar i den känsliga miljön, parkeringsproblem med mera.

Eftersom samma arenakrav ligger för Husqvarna FF vidgas också frågan. Någon framförde att kommunen borde satsa på en ny arena mellan Jönköping och Huskvarna, en annan att idrottsplatsen på Råslätt skulle kunna rustas upp.

- En ek i Mariebo, nära Nikolaus 4, kommer att tas ned och lämnas som klätterträd/faunadepå i naturområdet intill. Anledningen är att den avstyckning av tomt för bostadsändamål som gjorts skär genom en stor del av trädets krona. Frågan diskuterades och följande framkom:
 - BO ansåg att trädet skulle stå kvar tills vidare.
 - DF såg att det skulle bli en obalans, fullt och att krav skulle komma att kvarstå på nedtagning.
 - Anders Strandh (AS) såg att utan trädet skulle andra träd i området få bättre ljusförutsättningar.
 - BO påminde om att varje nedtagning av ett lövträd föreslagits skulle ersättas med två nyplanterade träd.
 - DF hävdade att det var viktigare att väl ta hand om de träd som redan nu finns, snarare än värna om nyplantering.

- TA undrade om det inom rimligt avstånd fanns andra grova ekar. Fredrik Listgård (FL) såg inget kontinuitetsbrott för de trädlevande insekterna om trädet togs ner och hävdade att liggande död ved var en bristvara i kommunen.
- En insektsinventering på Bondberget är nu klar och en rapport finns. Där finns kommunens finaste bestånd av gamla ekar och många värdefulla insekter, bland annat boksavfluga som bara är känd från Skåne och Halland tidigare samt flera andra nya fynd för länet eller kommunen. Detta är en grundinventering av värdefulla insekter på äldre lövträd, framför allt ek men även till exempel sälg och björk. Med tanke på forskningsprojektet med veteranisering (yngre ekar har gjorts äldre för att få nya boplatser till djur och växter som trivs på just äldre ekar) som ska pågå i 25 år vill man i år studera i vilken takt insekter flyttar över till de veteraniserade träden, så därför kommer de yngre veteraniserade träden att inventeras separat i år. Inventeringen har gjorts av Niklas Johansson på Länsstyrelsen som anses mycket kunnig och uppföljning kommer att ske under en 25-årsperiod. DF hänvisade till kommunens hemsida där inventeringar presenteras, sök på **naturinventeringar**. Han rekommenderade även den molluskinventering i Östra Vätterbranterna som inom kort kommer att finnas en rapport över. Här har hittats ett antal nya lokaler för den sällsynta *Ena montana*, större barksnäcka. Rapporten har gjorts av Göteborgs Naturhistoriska museum och är rapport no. två i ett LONA-projekt där kommunen, museet och Gränna Skogsgrupp samarbetat.
- En död bäver har hittats i en gammal kräftbur i Rocksjöån och DF visade bilder. Enligt flera uppgifter finns det dock minst ytterligare en bäver i området och TA ville uppmuntra mötesdeltagarna att leta efter burar. Själv hade han fiskat upp minst tio-femton burar efter säsongen för kräftfiske 2012-2013.
- Lö den 1 mars bjuds allmänheten in till ett seminarium i Grenna Kulturgård om Gruvor i fokus. Inträdet är gratis och medverkar gör
 - Olof Holmstrand, professor vid Chalmers i Göteborg
 - Arne Müller, journalist och författare till boken "Smutsiga miljarder"
 - Rolf Hallberg, professor em. vid Stockholms universitet
 - May. Britt Öhman, forskare vid Uppsala universitet samt
 - Nils Johansson, doktorand vid Linköpings universitet.

Dagen innan, den 28 februari ges samma program för politiker och tjänstemän. BO ifrågasatte om inte allmänheten borde få delta även då för att kunna skapa sig en uppfattning om hur beslutsfattarna lokalt ser på problematiken med gruvdrift. Han hävdade att de två stora konkurser som skett lämnat svenska staten med en stor räkning till skattebetalarna och DF inflikade att gruvdrift generellt kräver stora investeringar initialt, samtidigt som de investeringar ("riskkapitalister") kräver snabb avkastning på insatt kapital. Därmed uppstår lätt risk för snabb konkurs.

5. Skogs- och parkåtgärder (Anders Strandh)

Med tre bilder presenterade AS kommande skogliga åtgärder.

- Den första, som Anna Fogelberg ansvarar för, sker i Huskvarnabergens naturreservat norr om IKHP-stugan. I en österslänt finns större och mindre ekar i ett inträngande bestånd av granar. Granarna tas bort och grenar och ris tas även

från platsen. Man gör även en frihuggnings runt ek och vissa andra lövträd i andra delar av området. Denna åtgärd har planerats av Helen Bjurulf. Dock måste tjäle inväntas, så åtgärden kan komma att dröja till nästa säsong.

- Den andra har ägt rum vid Pressaregatan i Huskvarna. Boende vill ha in mer ljus på sina tomter och i en brant slänt har gjorts en åtgärd. AS tyckte det såg fint ut. Man har gjort trappstegsbryn, d.v.s. tagit ner träd nära tomtgränser och sparat buskskiktet och längre ifrån tomtgräns blir vegetationen allt högre. Trots detta är de boende inte nöjda. Tydligt har inget samråd hållits. Dock kan här föreligga risk för faktiska motstridiga intressen.
- AS redogjorde för en röjning runt södra Parken i Huskvarna. Man gör röjning längs gång-cykelvägen runt området med fokus även på gatubelysningen. Vidare sker en del röjningar längs med tomtgränser, döda och farligt stående träd tas bort, hassel friställs och en översyn av ekbeståndet görs. Hundratals skyddsvärda träd finns i parken. Arbetet görs troligen under vårvintern.

6. Övriga frågor

- BO rapporterade om avverkning/slyröjning längs Stensholmsvägen utanför Eriksbergs förskola och ner mot SAAB. Den är enligt uppgift mycket klumpigt gjord och träd på upp till 53 centimeter stubbdiameter har tagits ner. Stubbar som lämnats har varit för höga och även bärande träd har tagits ner. Området är skräpigt och "privata" avverkningar har också gjorts liksom att skräp slängts i området. AS sa att det kan ha rört sig om avverkning för gatubelysning som gjorts i kommunen senaste tiden, men BO hävdade att det var "oetiskt, oekologiskt och oprofessionellt" gjort. AS ska undersöka vad det är som hänt.
- BO frågade varför stora träd i Rocksjöparken och Liljeholmsparken tagits ned, på platserna har också buskage röjts utan anledning. TA instämde och påpekade att stubbarna är alldeles för höga. Häckar och buskage har tagits ner, det som ska ge småfåglar skydd i häckningsperioden. Han sa att det var "dåligt gjort och alltför mycket röjt". AS ska undersöka saken.
- TA tog upp frågan om varför gamla aspar bakom Upptech tagits ner. Förefaller omotiverat och dessutom har högstubbarna på 3-4 meter lämnats. AS sa att det kan vara för att minska uppslag av rotskott från asp men ska undersöka vidare.
- BO undrade varför träd längs Liljeholmskanalen avverkats. AS ska undersöka och återkomma med svar.
- Kerstin Pilkvist hade lagt märke till att det vid Nyarpsstugan inte skedde någon som helst sopsortering och undrade om situationen var likadan vid kommunens övriga idrotts- och friluftsanläggningar. Glas, metall, organiskt avfall och brännbart läggs tillsammans. DF sa att föreningar köper en sophämtningstjänst och väljer hur man vill sortera, men många förvånades över att det kunde vara så. Det framkom att det troligen varken vid Hallbystugan, IKHP eller Bottnaryds IP skedde någon typ av sopsortering. MA skulle kontakta Eva Göransson, Agenda 21-samordnaren eftersom Miljökontoret har tillsynsansvar för friluftsanläggningar.
- Uppföljning av tidigare fråga om toaavfall från fritidsbåtar. Ordföranden informerade om att det från 2015 är lag på ordnad toatömning för alla fritidsbåtar med inbyggda toaletter. Varje hamn som där tömningstjänst efterfrågas måste kunna erbjuda detta. Detta gäller samtliga svenska farvatten.
- HH uttryckte oro för kommunens äldsta och mest kända ek, eken i Kohult. En kraftig gren riskerar att falla och behöver någon form av stöd. Band eller stötta kan bli aktuellt men det är markägaren som ansvarar för åtgärden. Det bör sannolikt

finnas bidrag från Länsstyrelsen för denna typ av åtgärder. Det är ju troligen kommunens äldsta ek.

- HH berättade om den oxelallé som finns mellan Bottnaryd mot Store Nackebo Gård. Genom ideella krafter slås gräset runt träden och sly tas bort, men nu börjar träden bli gamla och fem stycken har dött. Stöd för att bevara, restaurera och återskapa alléer finns om man kontaktar länsstyrelsen.
- BO frågade om hur utfyllnaden skulle påverka vattenkvaliteten i Munksjön. SNF Jönköping hade fått möjlighet till remissvar men om svar inkommit visste han inte. MA påpekade att det fanns god kunskap om hur bebyggelse vid sjön påverkar vattenkvaliteten. Genom spontning hålls föroreningar kvar där de en gång deponerats. Dock har ännu inte ansökan inkommit till Mark- och Miljödomstolen, så det finns chans att yttra sig inför den slutliga ansökan. Fredrik Litsgård (FL) påpekade att brun kärrhök (skyddad enligt EU:s Art- och habitatdirektiv) har häckat i vassen vid Tabergsåns utlopp och om sådant kunde tas hänsyn till t.ex. i miljökonsekvensbeskrivningen (MKB). MA hävdade att fågelfrågor fick ett mycket begränsat utrymme i MKB, men att det definitivt var en fråga att ta upp. BO sa att det föreföll som om man gjorde dessa med liten kunskap om biologiska faktorer men FL hävdade att det i underlaget för MKB fanns mycket biologisk information. Att MKB som regel innehåller lite data om biologiska hänsyn är ett tecken på att om sådana hänsyn väger tungt från början så blir ingen MKB av över huvud taget gjord då projektet inte anses möjligt. Därför är de som finns fattiga på biologisk information. FL påpekade också att MKB helt kunde underkännas eller att begäran om att kompletteringar inlämnas och MA bekräftade detta.
- BO frågade om det fanns någon policy när det gäller torvbrytning och vindkraft. DF hävdade att kommunen generellt sett var positiv till vindkraft men kunde uttrycka kritik mot t.ex. placering och liknande men knappast ville avstyra hela projekt. Dock finns en vetorätt för kommunen. FL frågade om det fanns något officiellt som kunde benämnas "tysta områden" men DF svarade att sådana inte fanns officiellt utpekade. I den nya ÖP:n kommer frågan om ostörda områden att behandlas. Länsstyrelsen har identifierat ostörda områden och bland annat kopplat det till förekomst av t.ex. kungsörn. Sådana områden kan komma att utpekas i den nya översiktsplanen, men det finns inget som reglerar exploatering av dessa. När det gäller torv finns ingen generell policy utan avgörs av Miljöprövningsdelegationen i Linköping eller Länsstyrelsen i Jönköping. Men när höga biologiska värden äventyras avstyrker kommunen. DF exemplifierade med Konungsö mosse. Några andra mossar är aktuella för ansökan om brytning men är ännu inte avgjorda. BO hävdade att det blivit populärt att bryta torv för jordförbättring och det nu finns två sådana torvtäkter, i Bottnaryd och Norra Hökhult, men att det riskerar att blir fler. FL frågade om Bare mosse fortfarande var aktuell för brytning men DF svarade nekande.
- BO ställde frågan varför Rocksjöreservatets nya föreskrifter inte tagits upp i Naturvårdsgruppen. DF svarade att de innehållsmässigt var lika de föregående men att de nu var juridiskt riktigt skrivna. BO undrade också varför fiskefrågor inte ingick i föreskrifterna. MA svarade att fiske normalt inte regleras i naturreservatsbesluten utan inom respektive fiskevårdsområde. Däremot är det ju möjligt att inkomma med skrivelser till denna instans och eftersom det är årsmöte den 6 mars kan det vara ett lämpligt tillfälle att ta upp dessa frågor. TA kommenterade att det verkade underligt att fiskare hade fritt tillträde till hela sjön inklusive vassarna även mitt i fåglarnas häckningsperiod.
- BO frågade varför Naturvårdsgruppens möten blivit alltmer sällsynta. DF svarade att det inte alltid finns relevanta frågor nog för så tät möteskalender. Det är också tidskrävande att förbereda möten. Slutligen kan nämnas att föreningsrepresentationen minskat. Detta sammantaget har avgjort att antalet möten har minskat. FL tyckte antalet möten var lagom, hade det varit fler hade det varit svårare att komma varje gång. Marianne Rydén (MR) beklagade oregelbundenheten, det var lättare när man alltid hade möte i Naturvårdsgruppen första onsdagen varje månad. Nu krockar ibland Naturvårdsgruppens möten med föreningarnas egna möten. DF

beklagade att listan med möten för 2014 kommit ut sent och uppmanade mötet att fundera på mål för fältmötet den 11 juni.

- BO frågade ordföranden vilka nya reservat kommunen hade på gång och DF svarade att det var Häggeberg som stod närmast i tur. Två ytterligare kommer att inrättas till 2020 enligt en prioriteringslista.
- Slutligen uppmanade MR mötet att besöka en utställning på Stadsarkivet som botaniska Sällskapet gjort i samverkan med länsmuséet. Den handlar om Erik Leonard Ekman som kallats Karibiens Linné och pågår ytterligare en vecka.
- En sista fråga kom från KP riktad till AS. Hon undrade när den blommande skogen i Bankeryd skulle röjas och AS lovade att det skulle ske innan blomningen.

7. Nästa möte

Tidpunkt för nästa möte är den 12 mars.

8. Ordföranden förklarade mötet avslutat.

Jönköping den 7 februari 2014

Per König, sekreterare

036-10 24 52

per.konig@jonkoping.se

Dag Fredriksson, ordförande

036-10 52 42

dag.fredriksson@jonkoping.se